

Verksamhetsberättelse2021

Dalarnas Hemslöjdsförbund

DALARNAS
HEMSLÖJDS
FÖRBUND

INNEHÅLL

Sammanfattning	sid.4
Detta är vi	sid.5
Fakta	sid.6-7
Barn och Unga	sid.8-9
Inkluderande kultur och folkbildning	sid.10-12
Kreativa och kulturella näringar	sid.13-14
De globala målen och Agenda 2030/hållbarhet	sid.15
Immateriellt kulturarv	sid.16-18
Digitala satsningar/tillgänglighet	sid.19
Medlemsföreningar	sid.20
Verksamhet i föreningarna	sid.21-22
Övrig verksamhet	sid. 23-24
Slutord från ordförande	sid.25

SAMMANFATTNING 2021

År 2021 fortsatte att präglas av pandemin. Först till hösten kunde olika aktiviteter återupptas för att sedan åter ställas in lagom till jul. Men vi kunde ändå genomföra en del under året. I februari avslutade vi det sista av flytten från Magasinsgatan. I och med flytten har vi inventerat och kompletterat redskap och verktyg till våra nya verksamhetslokaler på Kulturhuset tio14 Verktyg som ska komma allmänheten till del.

Med extra ekonomiskt coronastöd från Statens kulturråd kunde vi utlysa två fördjupningsstudier inom det immateriella kulturarvet. Stöden gav möjlighet till en film med dokumentation om Leksands bandvävstol samt en rapport om brasning av koskällor. Det gav också möjlighet att skapa en egen hemsida för bättre tillgänglighet. Vi har arbetat med att fylla vår nya hemsida med innehåll och bilder och ser fram emot att snart öppna upp sidan för allmänheten.

Under sommaren ägnade vi oss åt en del utomhusaktiviteter som grön slöjd och för andra året i rad var vi delaktiga i det rikstäckande projektet 1kvm lin.

I samarbete med Falu bibliotek har vi inlett ett arbete kring gestaltning av landsortsbiblioteken, där lokalbefolkningen och lokala slöjdare kommer att integreras i arbetet. Projektet kommer att starta under år 2022.

I vårt ständiga arbete kring hållbarhet har vi fortsatt att jobba med digital hållbarhetsvecka för allmänheten och varit delaktiga i Nämnden För Hemslöjdsfrågors årskonferens med hållbarhet som tema. I samma anda har vi också skrivit en motion med förslag kring hur riksförbundet ska ta sig an och stödja medlemsföreningarna i arbetet med klimatomställningen och Agenda 2030.

Det digitala har fortsatt att möjliggöra kontakten med kollegor över hela landet och flera nya samarbetsgrupper har startats. Avstånden har blivit mindre och vi har kommit varandra närmare i vårt gemensamma arbete att främja slöjden. Påskyndat av pandemin har digitaliseringen blivit ett mer permanent inslag i det dagliga arbetet.

På grund av restriktionerna har mycket fortsatt varit stängt under året och arbetet med slöjd för barn och unga har varit satt på sparlåga. Skapande skola har ställts in och skolor har varit restriktiva med att ta in folk utifrån. Men vi kunde, på uppdrag av Kulturskolan i Falun, både genomföra lovaktiviteter och under hösten starta en ny slöjdgrupp för barn och unga.

Under hösten smygöppnade världen igen och vi kunde både göra några arbetsresor och försiktigt köra gång lite kurser och workshops. Slöjdhäng var tillbaka och julstugan som vanligt fullsatt.

Mitt i alla tråkigheter fick vi glädjen att välkomna en ny hemslöjdsförening som kallade till uppstartsmöte på gården vid Fornby folkhögskola den 3 juni. I november skrev vi i protokollet att styrelsen godkände ansökan att bli medlem i DHF från Borlänge Hemslöjdsförening.

Med ytterligare ett år utan så många resor och med ett extra stöd från Statens Kulturråd avslutar vi även detta år med plus i kassan. Men står i startgroparna för att under kommande år genomföra många aktiviteter för slöjdare, medlemsföreningar och civilsamhället.

Årets resultat enligt årsredovisningen för Dalarnas Hemslöjdsförbund uppgår till 208 216 kr vilket föreslås balanseras i ny räkning.

Per Erik Kaj

Ordförande DHF

Fredrik Eriksson

Länshemslöjdskonsulent,
hårdslöjd

Kattis K. Hofvander

Länshemslöjdskonsulent,
textil

DETTA ÄR VI:

”VI TILLVARATAR, UTVECKLAR OCH FÖRNYAR SLÖJDEN SOM KULTUR OCH NÄRING”

Dalarnas Hemslöjdsförbund (DHF) har ett regionalt uppdrag - Främjande av Hemslöjd. DHF är en ideell paraplyorganisation för hemslöjden i Dalarna. Förbundet är en fristående organisation och ingår i samverkansmodellen. Dalarnas Hemslöjdsförbund uppbär verksamhetsbidrag genom Region Dalarna. Utgångspunkten för verksamhetsbidraget är de nationella kulturpolitiska målen och Dalarnas regionala kultur- och bildningsplan 2019-2022.

DALARNAS HEMSLÖJDSFÖRBUND

DHF är arbetsgivare åt två hemslöjdskonsulenter vars verksamhet omfattar områdena kulturarv, kunskapsförmedling och näring. Länsförbundet har till ändamål att främja hemslöjden och dess utveckling inom Dalarna. För fullgörande av detta ska vi; arbeta för ökad kunskap och ökat intresse, samt skapa opinion för hemslöjdens frågor. Verka för hög standard på utbildning samt arbeta för att kunskaper om material, tekniker och funktioner inom hemslöjd, slöjd och hantverk hålls levande. Företräda länets lokala hemslöjdsföreningar och verka för en hållbar organisation. Informera och sprida kännedom om hemslöjden, hemslöjdens kulturarv och dess utveckling samt medverka till att hemslöjd, slöjd och hantverk har en självklar plats i människors dagliga liv. Främja slöjdens utveckling som näring. Samverka med Region Dalarna, Nämnden för Hemslöjdsfrågor och konsulenter i övriga landet. Verka för samarbete med organisationer och kommuner i Dalarna med intresse för förbundets verksamhet.

ÖVERENSKOMMELSE MED REGION DALARNA

Det regionala och statliga stödet till DHF regleras i en överenskommelse som bland annat innehåller styckena Basuppdrag, Övergripande insatsområden och Utvecklingsmöjligheter för Hemslöjdsområdet.

BASUPPDRAG

Dalarnas hemslöjdsförbund ska i sin verksamhet uppmärksamma och beakta allas lika rättigheter och möjligheter. Dalarnas hemslöjdsförbund ska bidra till ökad jämställdhet, mångfald och öppenhet. Dalarnas hemslöjdsförbund omfattas av kultur- och bildningsplanens basuppdrag och ska efter förutsättningar och uppdrag beakta basuppdragets tre målgrupper Barn och unga, Äldre och Nationella minoriteter samt de fyra horisontella perspektiven: Inkluderande kultur och folkbildning, Ökad tillgänglighet för människor med funktionsnedsättning, Ett jämställt förhållningssätt samt De globala målen och Agenda 2030.

ÖVERGRIPANDE INSATSOMRÅDEN

Av kultur- och bildningsplanens åtta övergripande insatsområden ska Dalarnas hemslöjdsförbund särskilt:

- stärka kreativa och kulturella näringar inom hemslöjdsområdet
- öka hemslöjdens bidrag till ett hälsofrämjande arbete
- ta till vara digitaliseringens möjligheter inom hemslöjdsområdet
- bidra aktivt till Region Dalarnas process att säkerställa hemslöjdens styrka och utveckling i länet

UTVECKLINGSMÖJLIGHETER FÖR HEMSLÖJDSOMRÅDET

Att verka för bevarandet av slöjdens immateriella kulturarv genom att:

- bidra till en hög nivå på de slöjduitbildningar som finns i länet
- arbeta med dokumentation och tillgängliggörande
- bidra till regional samordning och nätverk för att tillse tillgången på material och utrustning samt möjliggöra fördjupning och forskning inom hantverk och slöjd

FAKTA

- 2 tillsvidareanställda hemslöjdskonsulenter
- Hemslöjdsbutiker - 5st
- Ideella Medlemsföreningar - 10st
- Ekonomiska föreningar - 4st
- Antal medlemmar i de ideella föreningarna 1301 medlemmar (1221 medlemmar 31 december 2020)
- Digitala medier - Facebook och Instagram, "Hemslöjden i dalarna", digitala nyheter via e-post till medlemmar, Digitalt museum, hemsidan - hemslojden.org
- Publik verksamhet - kursverksamhet, föredrag, utställningar, nätverksträffar, workshops, redaktionellt material
- Vi handhar och utdelar årligen stipendierna "Stipendium i Slöjd och Hantverk" samt "Linstipendiet" från Hilda Tillquist linvävarfond
- Styrelseposter - styrelsemedlem i Föreningen Sveriges Hemslöjdskonsulenter samt i Svensk Form Dalarna.
- DHF ingår i Region Dalarnas samverkansmodell och erhåller årligen ekonomiskt stöd.

Kansli :

Falugatan 2, 791 71 FALUN

DALARNAS HEMSLÖJDSFÖRBUND (DHF)

STYRELSEN:

Styrelsen är arbetsgivare för hemslöjdskonsulenter och har ansvar för förbundets ekonomi samt att verksamheten följer de riktlinjer och villkor som finns för uppbärande av verksamhetsbidrag,

ARBETSUTSKOTT :

Per Erik Kaj, Märta Kallur, Lisbeth Hedin-Sahlin

STYRELSEMÖTEN 2021:

Förbundets *styrelse* har sammanträtt
16 feb, 18 mars, 4 maj, 1 sept och 17 nov.
Förbundets *Arbetsutskott* har sammanträtt 14 gånger.

ORDFÖRANDEMÖTE:

Per Erik Kaj deltog på ordförandemöte hos SHR
(Svenska Hemslöjdsföreningarnas riksförbund)

ÖVRIGA MÖTEN FÖR STYRELSEN:

Per Erik Kaj (PEK) har deltagit vid några digitala träffar på riksnivå: statistikgrupp, seminarium om barn och ungdom samt riksstämman, där PEK var sekreterare. Inför SHRs årstämma 2021 ansvarade PEK för ombudsträffar med Dalarnas ombud till stämman.

PEK har även deltagit i möten om den regionala utvecklingsstrategin samt för DHFs räkning skrivit remissyttrande om densamma.

Märta Kallur har deltagit på medlemsdialog på Sätergläntan, 17 nov, samt på "Handmade Issues" och SHRs Föreningsdag 12-13 nov

Märta deltog även på budgetdialogen med Region Dalarna.

ÅRSSTÄMMA 2021

Årsstämman hölls den 13 april. Den genomfördes digitalt. Vid stämman informerades att Jakob Ainegren, violinbyggare från Rättvik, fått Dalarnas Hemslöjdsföreningars stipendium. Åsa Viksten Strömbom, väverska, kursledare och författare höll ett föredrag om ryor "1000 år av rya på knappa timmen".

Anslutning till riksorganisationen Hemslöjden:

DHF är medlem i Svenska Hemslöjdsföreningarnas riksförbund (SHR = Hemslöjden). Till organisationen finns följande verksamheter knutna, Sätergläntan Institutet för slöjd och hantverk, Tidningen Hemslöjd samt Hemslöjdens förlag.

DHF är medlem i Sätergläntan ekonomisk förening

Dalarnas hemslöjdsförbunds styrelse:

Mandattid t.o.m årsmötet 2022 XX

Mandattid t.o.m årsmötet 2023 X

Ordinarie ledamöter:

- XX Per Erik Kaj, ordförande, Grangärde
- XX Märta Kallur, vice ordförande, Rättvik
- X Kristina Kvarnäck, Leksand
- X Anna Hagland, Falun
- X Pernilla Wåhlin Norén, Borlänge
- XX Anna-Karin Jobs Arnberg, Dala-Floda
- X Lisbeth Hedin-Sahlin, Falun

Suppleanter:

- XX Carola Vintéus, Stora Skedvi
- X Björn Grünwald, Säter

Utsedda av Region Dalarna

Anneli Qvicker, Älvdalen
Ingrid Lindahl, Borlänge (suppleant)

Utsedd av Länsstyrelsen Dalarna

Jakob Ebner, Falun

Revisorer:

- X Inga Gruvris
- X Anna Brorson

Revisorssuppleanter:

- X Ann-Christine Vestlund
- X Carina Johansson

Valberedning:

- X Kristina Karlsson, Mora (Sammankallande)
- X Anders Stål, Falun
- X Joanna Stridh, Rättvik

Ekonomihantering:

Bokföring och personaladministration har utförts av BrittMarie Romlin, ADM service.

Anställd personal

Fredrik Eriksson (FE), 100%
Kattis Karlsson Hofvander (KKH) 100%

FREMIA

DHF är anslutna till arbetsgivareförbundet FREMIA

BARN OCH UNGA

BARN OCH UNGA

Att slöjda med barn och unga är ett självklart sätt att sprida slöjden som en kreativ, traditionell, nyfiken och nyskapande kulturform. Men det här året har varit ett speciellt år där skapande skola aktiviteter, kulturutbudsdag för pedagoger, slöjden i skogen (Finnbacka) och ETHNO i Rättvik ställts in. Strax innan sommaren fick vi besked om att vi kunde flytta in förråd och nyttja verksamhetslokalerna på Kulturhuset tio14 i Falun. Vi diskuterade aktiviteter och upplägg på kulturskolans verksamhet med Bengt Jonsson, ansvarig för slöjden och såg fram emot att börja använda verksamhetslokalerna för såväl lärarfortbildning som kurslokal, men det får komma sedan. Positivt är ändå att vi nu har tillgång till lokaler för verksamhet.

Några aktiviteter har vi ändå genomfört:

STRATEGISKT ARBETE KRING SLÖJDHANDLEDARUTBILDNINGEN

Ett strategiskt arbete kring Slöjdhandledarutbildningen startades tillsammans med konsulenter i Västmanland, Uppsala och Dalarnas län.

Ett digitalt nätverk kring barn och unga frågor startades med hemslöjdskonsulenter från hela landet. Under året har diskussioner om kulturskola och skapande skola diskuterats, föredrag har hållits av Kulturskolerådet och Kulturskoleföreningen.

SLÖJDLAB

SlödLab startades med Sätergläntan som projektägare med medel från Allmänna Arvsfonden. SlödLab har som mål att arbeta med barn och unga med slöjden som redskap och mångfald och integration i fokus. Från och med augusti 2021 övergick SlöjdLabs ägarskap till Rädda Barnen. Vi samarbetar fortsatt med SlödLab och har under året haft två inspirationskurser för handledarna. Grön Slöjd på Rommehedsläggret den 16 juni med konsulenterna som handledare och Pappersslöjd med Linda Allard Forsman på Sätergläntan den 24 oktober.

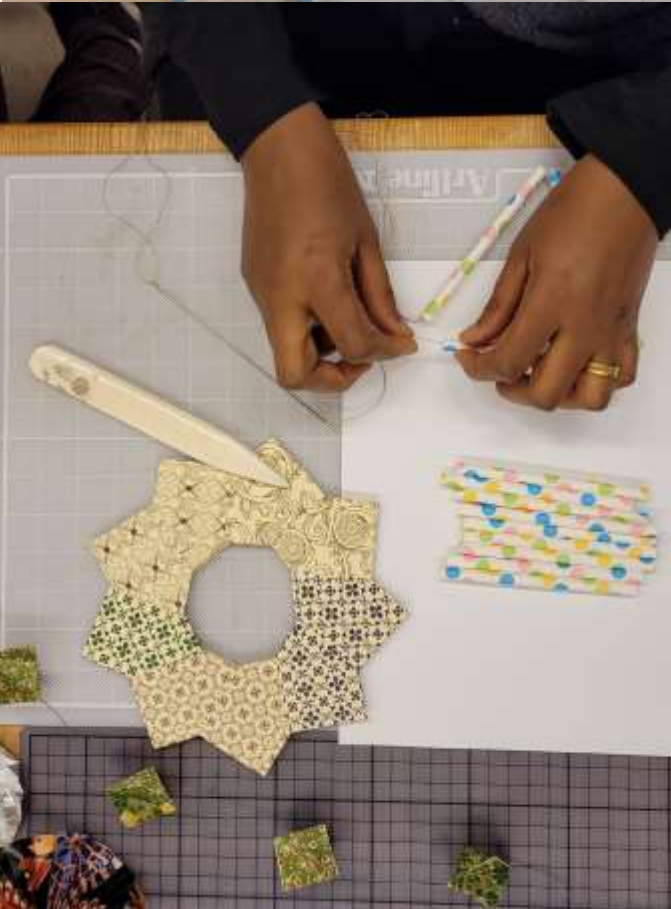
KULTURSKOLAN FALUN

Vi fick ett uppdrag att skapa slöjdaktiviteter för Kulturskolan i Falun som fått utvecklingsstöd från Kulturrådet. Under året har vi startat upp en slöjdkurs för barn och unga mellan 8-12 år. Totalt 12 tillfällen. Kurserna har hållits av slöjdare som vi engagerat till uppdraget. Sofi Karlsson har varit huvudansvarig. Övriga slöjdare har vi i första hand rekryterat från Sätergläntans läsårsutbildningar.

För Kulturskolan har vi också arrangerat sommarslöjd under två sommarlovsveckor och höstlovs-slöjd, två dagar under höstlovet. Även dessa med slöjdare som vi engagerat. Men vi har även själva medverkat som kursledare.

SLÖJDHANDLEDARUTBILDNING

Tillsammans med kollegor i Uppsala län och Västmanlands län har vi under året arbetat med ett upplägg för en slöjdhandledarutbildning för barn och unga i samarbete med Sätergläntan.

INKLUDERANDE KULTUR OCH FOLKBILDNING

FOLKBILDNING OCH FOLKRÖRELSELIV

I samarbete med olika föreningar och folkbildningsaktörer har vi under året mött deltagare i Handvävarna i Dalarna -Västmanland som har ett projekt med temat "Modeväv". Textilkonsulenten har haft en digital föreläsning om att sy kläder av handvävda textilier och deltog även under hösten som workshopledare på en dag med olika workshops kring samma tema.

Kring vävning har vi även samarbetat med Svenska Vävakademin som i maj anordnade symposiet "Makten över materialet" kring frågor om materialtillgång, möjligheter och utmaningar kring material samt offentlig textil konst. Symposiet sändes digitalt från Alice Lund Textiliers ateljé i Borlänge. För Hemslöjden är materialtillgången en viktig fråga där det är viktigt att det finns kunskap om textila material och aktörer kring lokal textilproduktion, både ur hållbarhetssynpunkt men även för kulturarvet.

Med Svensk Form Dalarna och Leksands Hemslöjd arbetade vi med att planera, skapa och bygga utställningen "Dalarnas kreativa" som under sommaren visades på Leksands Hemslöjd. I utställningen hade vi bjudit in länets eftergymnasiala utbildningar med inriktning mot skapande och hantverk. Produkter från elever /studenter från Sjöviks fhs, Fornby fhs, Sätergläntan- institutet för slöjd och hantverk, Leksands fhs, Malungs fhs och Mora fhs (inkl modeakademin) samt ett examensarbete från Konstfack riktat till Dalarnas kreativa presenterades med en utställning för varje skola. Tanken med utställningen var att presentera och väcka intresse för länets kreativa utbildningar och för de som studerat där.

BORLÄNGE HEMSLÖJDSFÖRENING

I juni månad kunde vi också välkomna en ny hemslöjdsförening – Borlänge Hemslöjdsförening. Med upprop och information ute i det fria på gården till Fornby folkhögskola startades officiellt föreningen den 3 juni. Borlänge Hemslöjdsförening har till ändamål att främja hemslöjden och dess utveckling inom sitt verksamhetsområde och vara en mötesplats för föreningens medlemmar. Under hösten blev Borlänge Hemslöjdsförening antagen som medlem i Dalarnas hemslöjdsförbund.

KREATIVA BIBLIOTEK

Under året inleddes ett samarbete med Falu kommuns lokalbibliotek i Vika, Svärdsjö och Bjursås och projektledaren Boel Andersson.

Inspirerade från hemslöjdskollegor i Kronoberg och Blekinge som arbetat med projektet "Kreativa rum" påbörjades en planering att tillsammans med lokalbefolkningen kring respektive bibliotek medverka till gestaltningen av det lokala biblioteket. Vi gjorde studiebesök och träffade personal på biblioteken samt engagerade några olika slöjdare för det kommande projektet. Vi hade även digitala möten med hemslöjdskonsulenten i Kronoberg. Projektet kommer att påbörjas under 2022 under namnet "Kreativa bibliotek". Projektet får ekonomiskt stöd från Falu kommun och Kulturrådet.

TUNATAPETEN

Tunatapeten skapades med stöd från Region Dalarnas integrationsstöd "Vägen in" 2018-2019. Den har tidigare visats på ett flertal ställen men kom nu "hem" till Tuna då den i början av december visades i Stora Tuna kyrka.

SLÖJDHÄNG

Tillsammans med Falu Hemslojdsförening och Studieförbundet Vuxenskolan kunde det under hösten genomföras sex tillfällen med "Slöjdhäng" på Kulturhuset tio14 i Falun. Slöjdhänget ingår som en del i en satsning på kreativa verkstäder där det förutom slöjd även erbjöds drejning och arbete med 3-D skrivare och laserskärning. Genom bredden på aktiviteterna och den gemensamma marknadsföringen nås olika målgrupper.

PROGRAM

Slöjdhäng /Kreativ verkstad

7 oktober - Lappa laga patcha, Lappa med sashikoteknik eller lappa med hjälp av symaskinen.

21 oktober - Fixa verktygen Lär dig slipa och bryna en kniv eller ta med något annat verktyg du behöver fixa. Kanske gör vi också en strigel.

4 november – Trådslöjd, Trådslöjd, luffarslöjd eller trådtjack, kärt barn har många namn.

18 november - Karvsnitt Skär mönster på trä. Kanske den snobbigaste skärbrädan?

2 december - Julstuga Den här kvällen fyller vi huset med klassiska julpyssel, ta med hela familjen och frossa i pyssel.

16 december - Bollar och kavelfrans Bollar i garn har många provat, men vi lovar det går att utveckla i det oändliga.

Vi arbetar kontinuerligt med:

TÄLJAKADEMI DALARNA Vi administrerar en plattform för nätverket som i första hand bygger på att information sprids via facebook.

SMIDESNÄTVERK en intern kontaktlista har upprättats över smeder i Dalarnas- Uppsala- och Gävleborgs län.

VÄVSTUGOR Hemsidan vävstugor.se är överflyttad och uppdaterad till den nya hemsidan hemslojdsguiden.se. Listan underhålls av textilkonsulenterna i landet. Kontakt med Dalarnas vävstugor via mailkonversation, där delas information om öppet hus och utställningar samt besök och inspirationsdagar.

DRÄKTRÅD tillsammans med Hembygdskonsumenten träffar vi årligen Södra Dalarnas dräkttråd för information och insamling samt delning av materialfrågor. (mötet utgick även detta pandemiår.)

KREATIVA OCH KULTURELLA NÄRINGAR

"I Dalarna är hemslöjd som näringsgren betydligt mer än själva slöjdprodukten. Här finns bland annat sju hemslöjdsbutiker och länets slöjd och slöjdare bidrar rikligt med event och symboliskt innehåll till Dalarnas starka varumärke inom kulturturism."

BUTIKER

fyra gånger per år har vi butikschefsmöten med Hemslöjdsbutikerna i Dalarna för att gemensamt se över materialtillgång och diskutera gemensamma beställningar, jobba med produktutveckling och verka för hemslöjdens varande i samtiden.

Dalarnas hemslöjdsförbund ska främja professionella slöjdares och konsthantverkares villkor att bo och verka i Dalarna

FORMVECKAN 4-10 OKTOBER

I samarbete med Svensk Form Dalarna ordnades för femte året i rad Formvecka Dalarna. Ett flertal slöjdare och hantverkare deltog i programmet. Under veckan öppnade vi upp för slöjdhäng i nysatsningen Kreativ verkstad på Kulturhuset tio14. Vi deltog också i arrangemanget kring årets formbärare som blev Nygårds Anna Bengtsson med företaget nygårdsanna. Evenemanget tog plats på Hello Sunnanhed i Furudal.

LIN FÖR LIVET

I november provbyggdes på Hemslöjdsgården i Linköping den utställning som tagits fram av en projektgrupp bestående av textila hemslöjdskonsulenter från Gävleborg, Kalmar, Östergötland, Stockholm, Dalarna och Västra Götaland. Utställningen består av föremål i lin eller avsedda för linhantering och byggnadsvård. Där de flesta föremålen är specialbeställda av slöjdare och hantverkare från hela landet. Utställningen är en vandringsutställning som kommer att visas i Dalarna sommaren 2023 efter premiärvisning i Halmstad på vävmässan 2022.

S-P-O-K

står för Samtida Produktion Och Konsumtion och är en digital plattform för produktion som syftar till att samla och sprida kunskap om lokala tillverkningsmöjligheter, från hemslöjd till industri. S-P-O-K har haft Skåne som utgångspunkt. Initiativet vill verka för en utveckling av lokal produktion och i förlängningen även en mer lokal konsumtion.

Arbetet med att introducera S-P-O-K i Dalarna går vidare. Vi ingår i en planerad hubb tillsammans med Svensk Form Dalarna, Leksands Folkhögskola, Sätergläntan, Dalarnas Science Park och Högskolan Dalarna samt i en styrgrupp kring S-P-O-K. Bild och form, tillhörande Kultur och bildningsenheten på Region Dalarna är projektägare och konsumenten Emeilie Lilja projektledare. Under året har vi haft två möten med hubben samt möten med regional utvecklingsförvaltning och projektstrateg Theresia Holmstedt Jensen

KKN

Under hösten deltog textilkonsumenten i workshops för framtagandet av en strategi för KKN (Kulturella och Kreativa Näringar) ledd av Region Dalarna. Arbetet resulterade i skrivelsen "Forma Framtiden, Region Dalarnas Strategi för Kulturella och Kreativa Näringar i Dalarna 2022-2027 med Visionen - Dalarna är känt för en KKN sektor i framkant där spänningen mellan tradition och förnyelse formar framtiden. Dokumentet är tänkt att skapa förutsättningar för KKN, peka ut hur näringarna kan stöttas, utgöra ett viktigt dokument som underlag för ansökningar, skapa en brygga mellan olika områden inom KKN samt öka förståelsen för sektorn och dess bidrag till samhällsutveckling.

Vad är hemslöjd?

Rötterna till hemslöjd finns i självhushållnings samhället där den också hämtar inspiration. Slöjdade föremål är präglade av handens arbete och kunskap om material och teknik. Inom hemslöjd används traditionellt naturen som materialkälla, men även återbruk är vanligt. Hemslöjd är en förening av nutid och tradition, lokal särprägel och slöjdarens skaparlust.

DE GLOBALA MÅLEN OCH AGENDA 2030 / **hållbarhet**

”Genom att upplysa om slöjdens kunskaper och naturliga material kan hemslöjdsförbundet bidra till att öka medvetenheten om en hållbar utveckling av samhället. Hållbarhet och mångfald ska genomsyra alla led inom hemslöjdens verksamhetsområden.”

SLÖJD HÅLLER - VECKAN

Under 2021 fortsatte vårt samarbete med hemslöjdskonsulenterna i Gävleborgs, Uppsala, Västmanland, Örebro och Värmlands län i den sk Tvärsgruppen. Under vecka 12 arrangerades den gemensamma Slöjd Håller - veckan för andra gången, denna gång var veckan helt digital med föreläsningar för slöjdlärare och allmänhet. Små korta filmer spelades in med tips på hur man slöjdar i mörker inför Earth hour och det fanns ett quiz som ledde besökare in till den gemensamma Slöjd Håller - sidan. Slöjd Håller - veckan har fokus på FN:s globala Mål för Hållbar utveckling med speciellt fokus på nr 11 Hållbara städer och samhällen samt nr 12 Hållbar konsumtion och produktion.

SLÖJD HÅLLER – ÅRSMÖTE NFH

Årets fortbildningskonferens den 31 augusti som arrangerades av Nämnden för Hemslöjdsfrågor hade Slöjd Håller som tema. Tvärsgruppen deltog i hela planeringen av dagen och ledde gruppdiskussioner under dagen. Genom dagen kunde det arbete som utförts under 2020-2021 spridas till kollegor över hela landet.

MOTION TILL SHR

Till Svenska Hemslöjdsföreningarnas riksförbunds årsstämma i maj hade DHF inkommit med en motion – Angående Hemslöjdrörelsen i klimatomställningen. Motionen syftade till att riksförbundet skulle samordna hållbarhetsarbetet i landet samt ta fram ett diskussionsmaterial som stöd till de regionala och lokala föreningarna. Stämman beslutade att SHR ska lyfta frågor om klimatomställning och stödja medlemsföreningarnas arbete med detta.

FÖRENINGSDAG SHR

Under hösten arrangerades en föreningsdag i Stockholm med tema hållbarhet, eftersom DHF visat intresse för frågan inleddes dagen av vice ordförande Märta Kallur som introducerade alla i ämnet. Konsulenterna redogjorde för hur man tillsammans med kollegorna i landet jobbat med frågan under de senaste åren.

Programmet för Hållbarhetsvecka v.12

MÅNDAG 22 MARS
föreläsning med frågestund: Ull - naturens egen superfiber
AnnKristin Hult nationell utvecklare i hemslöjd och ullexpert föreläser om ull och hållbarhet.
För grund- och sarskolelärare ino och so samt slöjdlärare

TISDAGEN 23 MARS
Föreläsning: Slow Fashion – din guide till smart och hållbart mode
En inspirerande föreläsning av Johanna Nilsson om hållbart mode. Slow fashion står i kontrast till dagens snabba shoppingmode och värdesätter i stället eftertanke, personlig stil och kvalitet.

TORSDAG 25 MARS
Föreläsning och workshop: Slöjd håller - i skolan
En digital fortbildning för slöjdlärare

FREDAG 26 MARS
Samtal: Fårets röda tråd till hållbarhet
Fåragarna Helena Nilsson och Pia Karlsson samtalat om fårets röda tråd till hållbarhet.

LÖRDAG 27 MARS
Föreläsning och workshop: e-slöjda din röst för planeten
Fira inför Earth Hour med Maria Yvell, gerillaslöjdare som berättar hur små kollektiva handarbeten kan bli stora politiska budskap. I en workshop e-slöjdar du din röst för planeten i en jordglob.
Utmaning: Slöjd håller i mörkret
Vi utmanar dig att slöjda utan elektricitet under Earth Hour, kl 20.30-21.30 lördagen den 27 mars.
Dela dina tips samt få inspiration på vad du kan slöjda, FB och Insta @slojdholder #slojdholderimörkret

HELA VECKAN
Quiz: Slöjd Håller
Klimatsmart quiz om slöjd och hållbarhet. Var med och tävla och vinn ett slöjdigt pris.

AV SVERIGES HEMSLÖJDSKONSULENTER

IMMATERIELLT KULTURARV

"Dalarnas hemslöjdsförbund ska verka för bevarandet av slöjdens immateriella kulturarv genom att: bidra till en hög nivå på de slöjduitbildningar som finns i länet, arbeta med dokumentation och tillgängliggörande, bidra till regional samordning och nätverk för att tillse tillgången på material och utrustning samt möjliggöra fördjupning och forskning inom hantverk och slöjd."

DOKUMENTATION

För att dokumentera hur en dalknypeldyna tillverkas tog vi hjälp av Helena Pettersson, som både bygger egna knypeldynor och knypplar, för att spela in en film om tillverkningen av dalknypeldynor. Dalknypeldynan har en fyllning av torkad moss som pressas ihop hårt för att sedan kläs i tyg. Filmen ska klippas och kommer sedan att kunna ses på vår hemsida Hemslöjden i Dalarna som släpps under våren 2022.

GESÄLLARBETE

För första gången någonsin kunde man i år ansöka om gesällbrev i Dräktsömnad. Gesällbrevet hanteras av Hemslöjden (SHR) och är framtagna tillsammans med Sveriges Hantverksråd. Möjligheten att ta ett gesällbrev inom ett slöjd/hantverksyrke bidrar till en kvalitetssäkering och ett erkännande av slöjdaryrket.

Textilkonsulenterna ingår i granskningsgruppen för Dräktsömnad som sammanträdde för granskning i Stockholm i september.

Som kontrollant för gesäller inom Slöjdaryrket - trä, har hårdslöjdskonsulenterna under våren 2021 följt två elever på Sätergläntans träutbildning.

FÖRDJUPNINGSTUDIER

Som ett led i satsningen på det immateriella kulturarvet och med hjälp av det extra "coronastöd" vi fick från Region Dalarna utlyste vi två fördjupningsstudier. Flera bra ansökningar kom in och det beslutades att smeden Gustav Altin från Dala-Järna som genom praktiska experiment jobbade med tekniken brasning och hur man tillverkar koskällor och väverskan Kirsi Frimansson, Leksand som dokumenterade bandvävningen i Leksand i skrift och genom att filma äldre traditionsbärare. Genom denna utlysning ser vi ett fortsatt behov av att kunna utlysa mindre projekt eller att kunna lämna olika mindre uppdrag till slöjdare och att det stärker både den enskilde slöjdaren och bidrar till att höja kunskapsnivån inom olika slöjttekniker. Modellen skulle också kunna användas för t ex pedagogiska projekt.

Bilder uppifrån och ner:
Helena Peterson gör en dalknypeldyna
Brasade koskällor - Gustaf Altin (foto Gustaf Altin)
Delar för bandvävning av leksandsband - Kirsi Frimansson (nuvarande Manni,) foto: Kirsi Manni

LIN

I vårt arbete med det immateriella kulturarvet fortsatte vi 2021 med projektet 1kvm lin.

1 kvm lin bevarar kunskapen om en materialframställning och ökar samtidigt medvetenheten kring dagens textila produktion och konsumtion, så här finns även hållbarhetsaspekten med.

2021 blev 1kvm lin ett nationellt projekt nu lett av SHR, där landets alla hemslöjdsföreningar och regionala hemslöjdskonsulenter/utvecklare bjuds in. I Dalarna samordnade vi oss och föreningarna Orsa lin och ull, Orsa slöjdlag, Nås hemslöjdsförening, Leksands Hemslöjdsvänner och Äppelbo lamm deltog. Tillsammans hade vi drygt 200 deltagare. I hela landet odlade totalt 6000 personer lin.

Vi inledde projekt 1kvm lin 2021 med en digital föreläsning om lin med Lina Sofia Lundin, textil konstnär och odlare samt Ursula Hanses och Siv Sparby från Orsa lin och ull.

På hemslöjdens dag den 4 september samordnade vi linberedningstillfällen i Orsa, Nås och på Sätergläntan.

Några av årets deltagare arrenderar en f.d vattendriven skäkt i Linghed utanför Falun. Tillsammans ordnade vi en lindag i Linghed med föreläsning om Linhantering i Svärdsjöbygden med Eva Nicklasson, fd intendent på Sigtuna Museum & Art och medförfattare till skrifter om lin och linnetraditioner samt besök och visning av skäkten med en historisk tillbakablick om Skäkten vid Strömmen av Teta Backlund och provkörning av den maskindrivna skäkten.

SHR har fått stöd från Riksantikvarieämbetet för en filmserie om lin och linhantering, från beredning till färdigt tyg. I december medverkade textilkonsulenten tillsammans med Johanna Runbäck, sömnadslärare på Sätergläntan i en filminspelning om linneplagg och linets egenskaper, där de äldre handsydda linneplaggen presenteras. Filmen kommer att finnas på hemslojden.org.

Bilder uppifrån och ner:
Lin på tork på Sätergläntan.
Beredning på Hemslöjdens dag.
Skäkten i Linghed.

RÅD FÖR DET IMMATERIELLA KULTURARVET I DALARNA

Region Dalarna driver tillsammans med Dalarnas Hemslöjdsförbund och Folkmusikens Hus ett arbete inom det immateriella kulturarvet med att samla aktörer i Dalarna inom slöjd, folkmusik och folkdans. Ett seminarium planerade och genomfördes i maj med deltagare från Region Dalarna, Dalarnas Hemslöjdsförbund, Folkmusikens Hus, folkhögskolor i länet, Sätergläntan, professionella kulturutövare, Folkdansringen samt Dalarnas museum. Den gemensamma uppfattningen är att det immateriella kulturarvet behöver stärkas, sedan skiljer sig kanske behoven mellan slöjden, folkmusiken, och folkdansen. Det diskuterades också om det finns en risk att man genom att bevara något låser utvecklingen, det diskuterades också om fokus ska ligga på det som historiskt funnits i Dalarna eller om nya influenser också ska tas med. Som ett resultat bildades ett råd för det immateriella kulturarvet bestående av ca 8-10 personer som jobbar vidare med frågan under 2022.

TILLGÄNGLIGHET

HEMSLÖJDEN I DALARNA

Under hösten påbörjade vi arbetet med en egen hemsida. Hemslojden i Dalarna. Hemsidan är formgiven av Omid Massali och arbete med att fylla hemsidan med innehåll påbörjades. Hemsidan kommer förhoppningsvis att täcka allt från historik till kommande aktiviteter och presentera styrelse och uppdrag. Målet är att vara mer tillgängliga för våra medlemmar och för civilsamhället i stort. Sidan släpps under våren 2022.

HEMSLÖJDGUIDEN

under året har arbetet med att fylla hemslojdskonsulenternas hemsida "Hemslojdguiden" fortsatt. Sidan kommer som namnet antyder att vara en guide som handlar om hemslojdens olika tekniker och material samt om slöjd och hållbarhet. KKH är projektledare tillsammans med Tobias Haavaas i Västra Götaland.

SOCIALA MEDIER

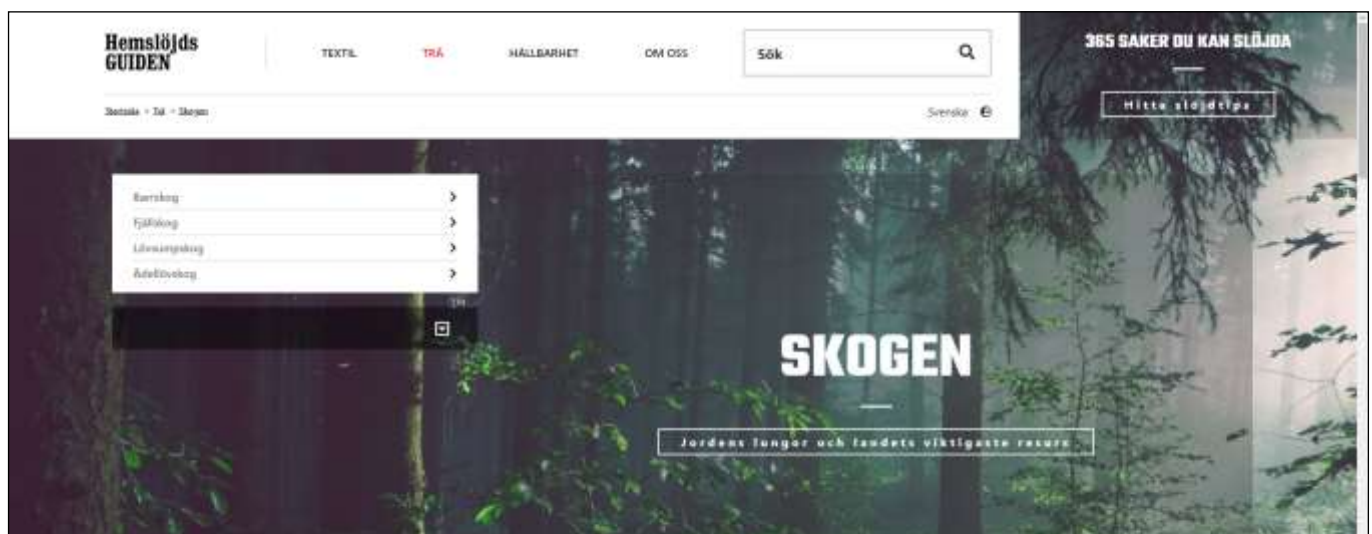
Dalarnas Hemslojdsförbund sprider information om händelser och aktiviteter via sociala medier under namnet - Hemslojden i Dalarna som finns på Facebook och Instagram. Med totalt 2350 enskilda följare på Instagram och 2110 följare på Facebook.

DIGITALT MUSEUM

Flera av Dalarnas Hemslojdsföreningar har samlingar som är tillgängliggjorda på Digitalt museum under Hemslojdens samlingar.

NYA LOKALER

Under 2021 avslutade vi flytten från Magasinsgatan till nuvarande Falugatan 2 och Kulturhuset tio14. Vi har i och med detta blivit mer tillgängliga. På båda ställen finns hiss och inga trösklar. Detta ser vi som en viktig framgång i vårt tillgänglighetsarbete.

MEDLEMSFÖRENINGAR

MEDLEMMAR

- Till förbundet är nitton (19) lokala, ideella och ekonomiska hemslöjdsföreningar samt butiker anslutna. De lokala hemslöjdsföreningarnas verksamhet är viktig för att Hemslojden ska nå ut över hela länet. Förbundet stöttar verksamheten på olika sätt, bl.a genom stöd vid ansökningar, utlåning av redskap, med kurs eller föreläsning samt marknadsföring.
- Borlänge Hemslöjdsförening, Ideell förening, Borlänge
- Falu Hemslöjdsförening, Ideell förening, Falun
- Floda-Gagnef ideella hemslöjdsförening, Dala-Floda
- Idre Hemslöjdsförening, ekonomisk förening, Idre
- Leksands Hemslojdsvänner, ideell förening, Leksand
- Leksands Hemslojd, ekonomisk förening, Leksand
- Mora Hemslojdens Vänner, ideell förening, Mora
- Mora Hemslojdsförening, ekonomisk förening, Mora
- Orsa Lin och Ull, ideell förening, Orsa
- Orsa Slöjdlag, ideell förening, Orsa
- Rättviks Hemslojdsförening, ideell förening, Rättvik
- Södra Dalarnas Hemslojdsförening, ideell förening, Hedemora
- Äppelbo Lamm, ideell förening, Äppelbo
- Sätergläntan Hemslojdens Gård, ekonomisk förening, Insjön

BUTIKER

- Dalarnas Hemslojd i Falun AB, Falun
- Floda hemslojdsförening, ekonomisk förening, Dala-Floda
- Mora Hemslojdsbutik AB, Mora
- Nås Hemslojdsförening, ekonomisk förening, Nås
- Rättviks Slöjd AB, Rättvik

Man kan hitta alla medlemsföreningar via - <https://hemslojden.org/engagera-mig/medlemsforeningar/>

MEDLEMSAVGIFT

för 2021 till Dalarnas Hemslojdsförbund har varit 300 kronor per förening, varav 100 kr går till Hemslojdsföreningarnas slöjdarstipendium. Samt 4kr/medlem till slöjdarstipendiet. Som länsorganisation är Dalarnas Hemslojdsförbund medlem i Svenska Hemslojdsföreningarnas riksförbund

CHEFSMÖTEN - BUTIKER

På inbjudan av förbundet har länets hemslojdschefer och konsulenter haft 4 möten under året.

ANTAL MEDLEMMAR vid årsskiftet 21-22

Ideella medlemsföreningar enligt SHRs medlemsregister:

- Borlänge Hemslojdsförening – Nya, därför inga registrerade medlemmar vid årsskiftet.
- Falu Hemslojdsförening: 241
- Floda-Gagnef Ideella Hemslojdsförening: 115
- Idre Hemslojdsförening: 24
- Leksands Hemslojdsvänner: 125
- Mora Hemslojdens Vänner: 242
- Nås Hemslojdsförening: 77
- Orsa lin och ull ideell förening: 24
- Orsa Slöjdlag: 83 stycken medlemmar
- Rättviks Hemslojdsförening: 248
- Södra Dalarnas Hemslojdsförening: 107
- Äppelbo lamm: 15 stycken medlemmar

TOTALT 1301 medlemmar

VERKSAMHET I FÖRENINGARNA

Under året har pandemin fortsatt att sätta stopp för aktiviteter och sammankomster. Flera av föreningarna har till viss del ställt om till digitala träffar och kurser. I några perioder har man kunnat ses utomhus och i perioder då restriktionerna inte var så hårda har man haft fysiska träffar. Men ändå! Våra föreningar når brett över hela länet under 2021. Här följer en summering över medlemmarnas aktiviteter:

FÖRENINGARNA HAR UNDER ÅRET ARRANGERAT:

- **3 utställningar** om broderi och dräkt
- **19 kurser** från helgkurs upp till terminskurser. Med ett snitt på 7 personer så har de nått **133 personer**. Kurserna har bl.a. handlat om - nålbindning, bandvävning, rotslöjd, broderi, dräktsömnad, hönsestrikt och tvååndsstickning.
- **38 workshops/Slöjdcafeer/ Stickcafeer** (i regel 3 timmar upp till 5 timmar)
Med ett snitt på 8 personer har man nått **304 personer**.
Workshopsen har bl.a handlat om - linberedning, hållbarhet och återbruk, julpyssel, stickvandring, lappa och laga, trådslöjd, julstuga, bollar och kavelfrans, växtfärgning, kolmila, näverslöjd, fyrflätning, spinna på slända, tomaskors och pappersslöjd.
- **3 Föredrag** om bland annat - ”Hemslöjdens samlingar”, ”Leksandsdräkten idag”, ”Tupphalskläden i min släkt”. Med ett snitt på 10 pers har man nått **30 pers**
- **4** av föreningarna har **egen vävstuga**. Andra har ett gott samarbete med närliggande vävstugor där man bl.a. väver dräktmaterial.
- **5** av föreningarna har **samlingar som digitaliseras**. Av dessa finns än så länge 2 representerade på Digitalt museum med ca 3500 föremål.
- **5** av föreningarna deltog i **1 kvm lin** som arrangörer och vi hade tillsammans **200 deltagare i Dalarna**.

ÖVRIGT

Flera av föreningarna har under året deltagit med aktiviteter på Hemslöjdens dag, Världsbroderidagen och Världsstickningsdagen.

I samband med olika marknader har flera föreningar under året haft lotterier och loppisar. Några har uthyrning av dräkt och administrerar bokförsäljning av egna böcker.

4 av föreningarna har butiker inom sin verksamhet.

Föreningarna gör ett stort och viktigt arbete för arbetet med det immateriella kulturarvet. Deras kurser är en viktig del för folkbildningen.

MEDLEMSFÖRENINGAR

ÖVRIG VERKSAMHET/FORTBILDNING

Under året har **konsulenterna** deltagit på olika möten, föredrag, konferenser och workshops.

SHR = Sveriges Hemslöjdsföreningars riksförbund

NFH = Nämnden för hemslöjdsfrågor

RD = Region Dalarna

- ”Prio BoU”, seminarium och diskussioner, Hemslöjdskonsulenter riks, 1 feb, 1 mars, 12 april, 3 maj, 14 juni, 6 sept, 4 okt, 8 nov, 6 dec
- ”Av den bästa ullen” – föredrag NFH, 25 mars, digital
- ”Hemslöjd humaniora”. Årskonferens NFH, 20 april, digital
- ”Kreativa rum” webinarium, 27 april
- ”Så funkar det”, Webinarium Bild och Form, Kultur och bildning RD, 26 maj, digital
- Barn o Unga, Webinarium, SHR 1 juni, digital
- ”Nuläge ull”, föredrag NFH, 8 juni, digital
- Årskonferens del 2, Slöjd Håller - Att lyfta i flock för en hållbar utveckling, 31 aug, NFH, digital
- Nätverket för design och form, Bild och Form, Kultur och bildning RD, 15 sept, digital
- Kick off Dalastrategin, RD 21 sept, digital
- ”Så påverkar ni regionala kulturplaner”, SHR, 12 oktober, digital
- ”Slöjd och skog” samarbete konsulenter trä, 21 okt, 1 dec, digital
- ”Kreativ omstart – en konferens om kultur och kulturarv som drivkraft”, NFH, Riksantikvarieämbetet, Kulturrådet, Riksarkivet, tillväxtverket, Svenska filminstitutet, 27-28 okt, digital
- ”Traditionell hantverkskunskap” Årskonferens NFH NODEN, 9 nov, digital
- Föreningsdagar SHR och Handmade issues 12-13 nov, Östasiatiska museet, STHLM
- Regional Kulturdiallog på Fornby fhsk; Region Dalarna , 24 nov.
- ”Gemensam arena för svensk Ull” 25 nov NFH, digital
- Ullsortering på Wålstedts, 17 dec

ÖVRIGA UPPDRAG OCH SAMARBETEN

- Ordförande i Föreningen Sveriges Hemslöjds konsulenter KKH
- Kassör i föreningen Svensk Form Dalarna KKH
- Regional Kulturdiallog, Region Dalarna 12maj (FE i planeringsgrupp)
- Deltagit i arbetsgruppen kring KKN strategi, (KKN = Kulturella och Kreativa Näringar) arbetsgrupp Region Dalarna 7 juni, 28 juni, 24 augusti KKH
- Sätergläntan - diverse samarbeten kring kurser och "kreativa hus"
- Studieförbundet Vuxenskolan - samverkan kring folkbildning.

KONSULENTERNA INGÅR I FÖLJANDE ARBETSGRUPPER:

- Tvärsgruppen- Konsulenter i Dalarna, Gävleborg, Västmanland, Värmland, Örebro och Uppsala län.
- Lin för livet - textilkonsulenter
- Textila växtfiber - textilkonsulenter
- Dräkt - textilkonsulenter
- Korg - hårdslöjds konsulenter
- Slöjd och Skog - hårdslöjds konsulenter
- Webbplattform hemslöjd "Hemslöjdsguiden"

Slutord från ordförande

När jag skriver det här har kriget i Ukraina pågått i tre veckor. Ryska granater spränger inte bara militära mål, utan skolor, sjukhus och bostäder. Tre miljoner människor, hälften barn, har tvingats fly från sitt hemland. I det perspektivet kan Dalarnas Hemslöjdsförbund tyckas vara en ganska futtig verksamhet. Men vi är en del av en bildnings-, kultur- och demokrati-verksamhet som är viktigare än någonsin när demokratin hotas av autokraterna i Kreml.

Efter ett par år med pandemirestriktioner kan vi nu träffas fysiskt igen. Pandemin finns kvar, men förhoppningsvis kan vi hantera den utan nya nedstängningar. Vi behöver träffas för att tillsammans utveckla vår organisation och verksamhet. Alltifrån nybörjare i vävstugan till seminarier om hållbarhet och klimatomställning.

Och vi står bra rustade. Ekonomin är god. I våra nya lokaler har hemslöjdskonsulenter fått en bra arbetsmiljö, vi har plats för maskiner och utrustning och lokaler för slöjdverksamhet. Vår nya hemsida är klar för premiär. Vi för bra samtal i styrelsen med aktiva och engagerade ledamöter, vi får nya lokalföreningar och fler medlemmar, vi har bra dialoger med Region Dalarna och Hemslöjdens riksorganisation. Och inte minst så har vi ett par kunniga hemslöjdskonsulenter som brinner för sitt yrke.

Ett stort tack till alla som bidragit!

Styrelsen för Dalarnas Hemslöjdsförbund:

Per Erik Kaj, ordförande

Anna-Karin Jobs Arnberg, ledamot

Märta Kallur, vice ordförande

Lisbeth Hedin-Sahlin, ledamot

Kristina Kvarnbäck, ledamot

Anneli Qvicker, Region Dalarnas representant

Anna Hagland, ledamot

Jakob Ebner, Länsstyrelsen Dalarnas representant

Pernilla Wåhlin Norén, ledamot

DALARNAS HEMSLÖJDSFÖRBUND
ADRESS: FALUGATAN 2, 791 71 FALUN
TEL. 070-668 27 14 (KKH) 070-668 28 14 (FE)

DALARNAS HEMSLÖJDSFÖRBUND STÖDS AV REGION DALARNA